DÉPOT LÉGAL

SỐ 1070 NĂM THỨ MƯỜI MỘT MỖI SỐ 0$04 丁丑年五月初七日 NGÀY THỨ BA 15 JUIN 1937

GIÁ BÁN
ĐÔNG-PHÁP: Một năm 6$00 — Sáu tháng 3.00 — Ba tháng 1.50
NGOẠI QUỐC: Một năm 8$00 — Sáu tháng 4.50 — Ba tháng 2.50
Mua báo phải trả tiền trước. Thư và ngân phiếu gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai muốn quảng cáo, việc mua, việc thương lượng trước.

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút: HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý: TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN
Báo-quán: 42 rue, đường Đông-Ba, Huế
Giây thép số: 22
Dây thép: TIENGDAN HUE
Tuần báo xuất-bản ba kỳ: thứ BA, thứ SÁU và thứ BẢY

Hoàn cảnh xã hội là một trường học thiên nhiên.

VẤN-ĐỀ « THANH-NIÊN ĐỌC SÁCH »

SÁCH CHẾT VÀ SÁCH SỐNG — THẤT HỌC VÀ TỰ HỌC

Thanh niên là vận mạng tương lai của quốc gia xã hội; hạng thanh niên ấy, không nói ai cũng nhận là thanh niên có học, mà nói học tất cùng đi với vấn đề đọc sách, là lẽ tự nhiên.

Theo hiện tình ở xứ ta, thanh niên có cái hân hạnh được vào học các nhà trường, trong thời kỳ ấy, sách giấy là do thầy giáo, mà tự mình không quyền lựa chọn. Sau khi tốt nghiệp ra trường, hay học lỡ dở bỏ trường, thì tùy ai đọc sách gì tự ý người ấy. Có người ra trường không nhìn đến sách nữa. Vì thế mà sách học trong nhà trường với thực tế ngoài xã hội, thường cách xa nhau, hay nói cho rõ hơn là lý luận trên mặt giấy với sự thực hành trên đời sống không ăn nhập nhau, bên học với bên hành, thường đi trái nhau, chính vì cớ ấy.

Tuy vậy, sự học trong nhà trường đã có nhà học chánh qui định, những sách giáo khoa đã có sắp đặt theo môn loại và lớp học, chúng ta không bàn, đây chỉ nói riêng về hạng thanh niên thất học và tự học.

«Thanh niên thất học nên đọc sách gì ?» Trả lời câu hỏi ấy, xin góp lặt những thuyết do các nhà học giả đã bàn giải hiến cùng độc giả :

Thanh niên thất học, tức là hạng thanh niên vì nghèo khổ, hoặc vì cớ nầy cớ khác, không được hưởng môn học ở các nhà trường cho đến nơi đến chốn, mà theo chế độ hiện hành mất hẳn quyền lợi «học hiện giáo dục».

Thất học đã phần mà có được ngồi yên muốn đọc sách gì thì đọc đâu ! Sự sống hằng ngày lại thôi thúc một bên, buộc phải lăn lộn vào giữa xã hội phức tạp dặng lìm sự sống đó, mà bao nhiêu vấn đề thực tế, tiếp xúc luôn luôn trước mắt, khiến cho tấm lòng khao khát «muốn biết» càng sốt sắn nóng nảy hơn những lớp học ở nhà trường.

Đã thất học, đã chen mình vào trong xã hội để lo đời sống mà nói chuyện đọc sách, rõ là đã khát mới lo đào giếng, đói bụng mới lo đi cày, nhiều người cho là vụ khoát ; mà những cách «ham thọ bổ tập» cùng «đọc truyện xem báo» chỉ có bổ ích đôi chút, không đủ nương cậy vào đó. Đều cần yếu nhứt và có hiệu nghiệm nhứt, không chi hơn là nhận cái xã hội mình đương sống chung. Cái xã hội rộng lớn và phức tạp ấy, *chính là trường học rất tốt, rất hoàn thiện cho mình*, mà trong trường học ấy có *cái thơ-viện toàn chứa thứ sách « sống »* cung cấp cho mình đọc, không khi nào thiếu.

Ở trong «trường học hoạt động và thực hành» ấy, cả các phương diện thường tiếp xúc và xô xác luôn ; thanh niên thất học như tìm trong ấy mà lần lần gia công thí nghiệm, tra cứu và tự suy xét, bần thấy bày ra trước mắt những câu hỏi :

— Việc nầy nên làm cách nào?

— Vụ kia có phương pháp gì giải quyết được không ?

— Như gặp cảnh ấy, theo tài lực mình có gánh vác mà làm nên việc chăng ?

Những câu hỏi ấy, so với câu hỏi trong trường học càng thiết thực hơn, vì chính tự thân mình gặp lấy mà không phải câu hỏi «giả thiết» như khi ở trường.

Rồi thí nghiệm, tra cứu và tự suy xét, sẽ lần lần tự tìm ra đáp-án, trả lời cho các câu hỏi trên. Những đáp-án ấy, hoặc trong một lúc chưa tìm ra, hoặc tìm ra mà mình chưa dám chắc là đúng không, hay là có mậu ngộ chẳng hạn... Nhưng cứ hoạt động và thực hành, cùng đi với công phu suy nghiệm kia, rút cục cái đáp-án chính xác sẽ đưa đến cho mình mà đính chánh những đều mậu ngộ trước.

Đó chính là phương pháp giải quyết vấn đề thanh niên thất học, tức là học trong trường hoàn cảnh xã hội cùng đọc sách «sống» kia vậy.

Đọc sách như thế, tức là tự học, lúc mới đầu có gặp lắm đều khó khăn, song có chí kiên nhẫn mà kế tục không dứt thì dần dần chiến thắng được sự khó khăn đó, mà kết quả thành hiệu không kém chi học ở nhà trường ; có khi được hiệu quả tốt hơn cũng nên. Vì tự học là hoàn cảnh buộc mình phải lo nghĩ, buộc mình phải nhúng tay vào việc, gặp việc gì cũng tự mình lo giải quyết lấy, cũng như mình tự kiếm gạo, tự nấu lấy mà ăn, khác hẳn với cái lối « ăn cơm dọn sẵn » ở nhà trường.

Xem chuyện các danh nhân tây phương, như Stephenson, Gutenberg, Edison v. v... đều là những tay tự học mà làm nên công nghiệp vĩ đại, xưa nay anh hùng, đâu phải toàn là kẻ có bằng nọ bằng kia như phần đông đã tưởng.

Học giới xứ ta, trước kia đọc sách Tàu và đọc sách xưa, thứ sách «chết» không ích cho đời sống của ta đã phần. Mà ngày nay đọc sách tây rành chuyện Âu Mỹ cùng những sách xuất bản hiện thời như tiểu thuyết bịa đặt, lý luận viển vông, cũng chưa phải là sách «sống». Sách «sống» của phần đông thanh niên là trong kho hoàn cảnh xã hội kia.

Chúng ta nên gắng đọc, để tự cứu cái nạn thất học.

THA-SƠN-THẠCH

CHUYỆN ĐỜI

Đừng nói đến ái tình chớ

Bữa trước ông Phạm văn Ánh diễn thuyết về học sinh ngày xưa và ngày nay, có nói về chuyện hôn nhân. Lời xưa của học sinh đều có vợ sớm, 15 có khi 12 tuổi đã lo nói vợ ! Ấy cũng vì cái hồi trước các bậc tiền bối ta trông người đàn bà cũng như một tay giáp việc và nhứt là vì cái nào muốn có con để kế tự. Ngày nay thì không nữa, vì trong cái đời học sinh mà có một người đàn bà vào thì rắc rối lắm, nó không khéo phải bỏ học nữa kia; còn quan niệm có con kế tự thì không để kể với buổi đời mới nầy nữa.. Vì vậy mà học sinh bây giờ lí chịu lấy vợ và phần nhiều còn muốn giữ chữ nghĩa độc thân. Nhưng cái chữ nghĩa độc thân của thanh niên bây giờ cũng vì quan niệm của phái phụ nữ : phụ nữ không chịu nghe thì nếu không độc thân mới làm thế nào !

Quan niệm phụ nữ hồi trước đối với hôn nhân là khác : hồi trước họ thích học trò lắm, mà thích học trò không phải thích giàu, thích sang, mà chỉ thích chữ nghĩa của anh học trò. Đã có câu hát :

« Chẳng ham ruộng cả ao đầy,
Ham ba hàng chữ cho mầy thi gian.

Thì rõ biết tâm lý phụ nữ lúc bấy giờ ra sao. Nhưng ngày nay phụ nữ đổi khác : họ ham là ham xe hơi, nhà lầu, ham được ông chồng quan sang, đặng mình có làm bà lớn, chớ có ham chi chữ nghĩa. Anh học chữ đến bực nào mà anh nghèo cạch tất thì họ cũng hoặt bỏ ; anh dầu đất độc cán mai mà có cái vỏ văn minh mặt chết thì có nhiều cô sẵn bám theo anh như sen như đưa. Anh có thể giữ cả 5, 6 mươi, hết thứ lớn trên đầu, mà nếu tả sắt anh đằng thì con gái 14, 15 của nhà quí phái sẵn coi anh như trứng mỏng.

Cái tâm lý của đàn bà ngày nay về vấn đề hôn nhân chỉ cần cái vường mặt chết, thật chị nào có muốn cái mấy cũng không được. Cái chỗ nào nữa ? Chẳng có rành rành kia mà.

Vì vậy mà ta trông thấy ở các đám cưới chồng ngày nay, nào bà nọ, ông kia, lên xe xuống ngựa, mà vợ thì thì với chồng những ái tình, những gì gì khác, ta cũng phải bật cười !

— Ái tình cái gì ? Ái tình tiền !

Lạc-nhân

Chuyện trồng thuốc lá

BÌNH-THUẬN — Vì nghề trồng thuốc lá, chế độ bao buộc, dân gian có tiếng than van. Năm nay sở Thương chánh Phan-thiết có sức các xã thôn phủ Hàm-thuận buộc mỗi lý trưởng phải lãnh 1 quyển sổ khai trồng thuốc lá, các làng có làm đơn kêu, chưa thấy quan trên cứu xét.

Mới đây, ngày 20-5-37 nhà Đoan giao quyển sổ lý cho phủ Hàm-thuận chuyển giao mỗi Chánh Phó tổng, phát cho các lý trưởng. Trát sức có nói mỗi nhà đặng phép trồng 72 cây gia dụng thì khỏi khai; trồng lên số ấy thì phải khai, không khai sẽ bị phạt.

Dân gian thấy việc trồng thuốc, hạn chế khó khăn nhiều đều, đương lo nghề ấy không thể nuôi sống được.

Khổ đời

TIN TỨC VỀ CUỘC Sửa câu Trường-tiền

Số trước (trương nhì) đã đăng cái yết thị về sự giao thông trên cầu Trường tiền trong lúc sửa cầu ấy. Nay được tin tòa Đốc lý cho hay rằng đến 9 giờ rưỡi tối ngày 17 JUIN (chớ không phải 15) mới khởi sự sửa) về sự qua lại trên cầu cấm hẳn 36 giờ ngay sau lúc đó.

TIN Thế-gioi

CÔNG VIỆC CỦA HỘI CÁC MẶT TRẬN BÌNH DÂN TRONG MỘT NĂM ĐẦU

Paris, 7-6 — Nhân ngày kỷ niệm nhất chân niên của Chánh phủ Bình dân, Thủ tướng Léon Blum có đọc một bài diễn văn rất quan hệ tại Luna Park, đại ý nói cái thành tích đã thâu hoạch trật đã quá chẻ hy vọng của đảng xã hội nhiều. Chính phủ mới cố làm cho thấy các chánh phủ trước tuy cũng đứng trong vòng hiến pháp. Mà có được cái kết quả tốt đẹp như thế là nhờ sự hợp tác giữa chánh phủ và liên đoàn lao động.

Thủ tướng nói rằng nhờ sự ủng hộ của đảng mà Chánh phủ đã thành công trọn vẹn, chứng tỏ rằng những nhà độc đoán chỉ vốn là một thứ lợi khí rất tốt để làm cho xã hội được công bằng hơn ; nhờ đó mà chánh phủ đã cạnh cải số phận của thợ thuyền, của nhân dân được nhiều.

Sau hết Thủ tướng kết luận :

«Chúng tôi hành động thế nào, dù cho một mai chúng tôi phải thôi nắm chánh quyền đi nữa, thì chúng tôi cũng sẽ để lại một nước Pháp thạnh vượng hơn, sự tự do được cung cố hơn, cuộc hòa bình được vững vàng hơn, đảng Xã hội ở ơn mình mở hơn. Chánh phủ rất vui vẻ, rất để ý mà bước qua năm thứ hai. Tôi xin hứa với anh em rằng sang năm tới, chúng ta lại sẽ hội họp nhau tại chỗ nầy».

TẠI HỘI ĐỒNG NỘI CÁC

Paris, 8-6 — Tại Hội đồng Nội các, Ngoại giao Tổng trưởng Yvon Delbos hay giải về các cuộc giao thiệp tại Genève chứng các cuộc điều đình cho chánh sách bất can thiệp có hiệu quả, cho các nước có chưa trong Hội đồng ở Londres hiệp ý đồng tâm. Các cuộc điều đình ấy sắp có kết quả hy vọng hai nước Ý, Đức sắp trở vào Hội đồng Bất can thiệp.

TUẦN LỄ 40 GIỜ Ở PHÁP

Paris, 8-6 — Sắc lệnh định thể cách thi hành tuần lễ 40 giờ trong các nhà hàng cơ phố, các nhà ô-tô sẽ đăng vào Quan báo trong vài ngày nữa.

Tổng thống Lebrun đã ký các lệnh cho thi hành tuần lễ 40 giờ trong nhành phương thuyền, chạy 14 các lệnh cho lai hành ở Algérie.

HITLER CŨNG NÓI HÒA BÌNH

Ratisbonne, 7-6 — Tại địa phương hội nghị đảng quốc xã ở đây Hitler tuyên bố rằng dân tộc nước Đức không phải là dân tộc hiếu chiến, không ưa hòa bình, nhưng quyết không bao giờ chịu sai khi để mình.

Vậy thì tại sao mà nước Đức chưa chịu giảm binh ? Hitler trả lời : «Là vì nước Đức không thể tin ai hết, nếu bây giờ nước nào thật tình, thì hãy thử giảm binh trước xem».

Quanh vụ « tụ hội » ở Quảng-ngãi

(Được Bộ phúc trắng án, thì ở đã mãn hạn tù rồi !)

Vì vụ Nguyễn-Lư làng An-kỳ, tổng Tịnh-châu, phủ Sơn-Tịnh và Bùi-Định, Võ Ngọn, Võ-Trầm, Lê-Đâu, bị tòa án sơ cấp Sơn-tịnh khép vào tội « tụ hội », kết án Nguyễn-Lư 6 tháng tù, Bùi-Định, Võ Ngọn, Võ-Trầm mỗi người 2 tháng phạt giam, Lê-Đâu 1 tháng tù phạt bạc. Sau tòa án đệ nhị cấp Quảng-ngãi duyệt y án sơ Bộ, T. P số 1052 ra ngày 1-6-37 có đăng.

Ngày 25-6-37, Định, Ngọn và Trầm ở mãn án 2 tháng tha về, thì qua ngày 28-5-37 tờ Bộ phúc tư về cho bọn Nguyễn-Lư 6 người được trắng án, nên Nguyễn-Lư cũng được tha về.

Minh oan

4 THÁNG ĐẦU NĂM 1937 SỐ THU CỦA SỞ KIỂM-LÂM TRUNG-KỲ 141.106$72

Số thu của sở Kiểm lâm Trung kỳ trong tháng Avril, được tất cả 38.498$25 ; so với tháng Avril 1936 (36.875$32) có trội 1.622$93. Tính cả trong 4 tháng đầu năm 1937, được 141.106$72 ; so với 4 tháng đầu năm 1936 (121.102$08) trội hơn 20.004$64.

Quan Toàn-quyền kinh lý miền nam Trung kỳ

Ngày 4 Juin, quan Toàn quyền ở Huế, đi cùng quan Khâm sứ Graffeuil và các thuộc quan vào kinh lý mấy tỉnh miền nam Trung kỳ. Vào Quảng nam, quan Thống hiến Đông dương có nghỉ một đêm tại Faifo, rồi vào Quảng ngãi, Bình định....

Tới đâu cuộc đón tiếp cũng long rọng, và ngài có xem công cuộc tìm ăn của dân.

SỐ SÁCH VỞ VÀ BÁO CHÍ Xuất bản trong năm 1936

Trong năm 1936, sở «Tàng trữ các đồ in ở Đông dương» (Service du Dépôt Légal) có làm bản thống kê về số sách vở và báo chí xuất bản như sau :

Số báo chí mới được 96 tờ, số báo chí chết cả thảy là 70. Tăng là thêm được 26 tờ.

Số báo chí xuất bản có kỳ hạn tới ngày 31 Décembre 1936 được 445 tờ.

Số báo chữ Pháp có 44 tờ về năm 1935 lại tăng lên đến 58 tờ về năm 1936. Trái lại, số báo quốc văn từ 48 sụt còn 44.

Về sách vở trong sáu tháng sau năm 1936, sở Tàng trữ nhận được 436 cuốn. Sáu tháng đầu nhận được 417 cuốn.

(Đuốc-nhà-Nam)

VẠN VĂN

Xem ngày Hưng-quốc Khánh-niệm ở Huế

Ngày vui Khánh-niệm lắm trò chơi,
Hai mươi bờ công chất núi người.
Mặt nước nốt, ghe, đò lại lướt.
Trên không đèn, bướm, cá đua bơi.
Đèn đăng muôn ngọn long lay chóa,
Pháo tiễn ngàn sao lác đác rơi.
Mấy giờ năm châu đàn xịn rộn,
Bình Hương riêng bẩm một vầng trời.

KHÁCH XEM

Đất giết người

Nuôi người không phải đất kia ru ?
Dành đất gây nên trận giết nhau.
A-Ý mới vừa xương chất núi,
Bao-nhà nay cũng máu thành bàu.
Mưa bom sấp rưới miền Âu-lục,
Lửa đạn gần bung cột Mãn-châu.
Cái họa « người thừa » ghê đáo để !
Hòa bình rành những chuyện không đâu.

THÁI-BÌNH

Cảm tác

Ngẫm nghĩ cười cho số phận mình.
Thăng ngày lẩn quẩn lại loanh quanh.
Bao năm học đã mang thân trắng,
Hai bốn xuân rồi lớp tuổi xanh.
Bó buộc đã cam đời thất nghiệp,
Phiêu lưu hòng đổi kiếp phù sanh.
Còn trời còn đất thân còn gửi,
Nam, Bắc xông pha bước bất bình.

P. L. K.

Xem kết quả cuộc Xổ số Đông-pháp ở trang ba

THẾ GIỚI THỜI ĐÀM

Cuộc nội-chiến Tây-ban-nha

có lan rộng ra không ?

Hiện thế giới ngày nay, người ta chú ý nhứt là cuộc nội chiến Tây ban nha, vì cuộc nội chiến nầy mà không kết thúc, sẽ bùng to ra cuộc diện quốc tế mà gây thành trận đại chiến thế giới lần thứ hai cũng nên.

Theo nhân sĩ các nước trung lập thống kê, Tây ban nha từ phát sanh cuộc nội chiến đến nay, vật chất tổn hại kể vàng bạc trên 1.740.000.000 đồng. Giả như chiến cuộc dứt hẳn từ đây mà sự nghiệp nông công khôi hoàn nguyên trạng ngay, thì cũng phải trải qua 50 năm mới phục hưng được ; huống chi sự nghiệp nông công, sau cuộc chiến tranh có cái hy vọng phục nguyên ngay được đâu ! Nhân dân Tây ban nha không tội tình gì mà mang cái thảm trạng tày trời !

Hiện chiến trạng hai bên kéo dài, chưa hẳn bên nào toàn thu thắng lợi, mà thứ bom giết người kế tiếp bể ra, thành phố ra tro, nhân dân vùi lấp trong núi xương sông máu, ai có lòng nhân đạo, cũng ôm mối đau xót ngậm ngùi.

Một chí-nguyện binh của nước Anh bị thương về thuật lại rằng : (tin nầy trung tuần tháng 4) « Loạn quân không tài gì thắng được, hiện trông đội quân quốc tế :

Quân Ý	1.000
» Đức	1.500
» Pháp	5.000
» Anh	500
» Mỹ	700
» Nga	2.000
» Trung-hoa	150
» Nhật-bản	300
» A-lạc-bá	200
» Ấn-độ	100

Không quân chánh phủ có 300 chiếc máy khu trục, mỗi chiếc có đặt 4 súng cơ quan, một giờ bay được 350 giặm Anh, đủ thấy thực lực quân chánh phủ vẫn cường đồng.

Quân chánh phủ hư thế, nếu loạn quân không có ngoại viện thì tiêu binh đã lâu, ngặt vì những nước thờ Phật xít không chịu cam tâm khuất phục, cứ âm trợ mãi, nên tấn tuồng kịch càng kéo dài.

Gần đây loạn quân bị thua, chừng như Ý, Đức có chút muốn đổi thái độ ; Mussolini đã thảo luận vấn đề triệt quân chí nguyện của Ý ở Tây ban nha về ; Đức có phái nhân viên quan sát trận tuyến loạn quân Tây ban nha, nay có lệnh triệt về ; tin Luân đôn, nhân sĩ trong chánh giới tả phái cũng truyền ra kế hoạch điều đình cuộc nội chiến Tây ban nha, kế hoạch ấy đã đã khởi với quân chánh phủ cùng loạn quân, chủ trương do tướng hiệu trung lập Tây ban nha lập một độc tài chế ; phủ, còn vấn đề thiện hậu sẽ bàn sau....

Chưa rõ kế hoạch ấy có thành công không ? Người ta đoán rằng nếu bên quốc gia hòa hoãn tạm đoạn, mà không phương pháp liên lạc chế tạo cho rõ thực lực, thì cuộc nội loạn Tây ban nha chưa xong, vì quốc gia quá tâm kích quá khó tưởng trước được.

K. Q.

Cuộc hội nghị thứ hai của báo giới Bắc-kỳ

Quan Thống sứ Châtel vừa rồi đã cho phép ban quản trị hội nghị báo giới Bắc-kỳ, mở kỳ hội lần thứ hai vào ngày 9 Juin tại hội quán C. S. A.

Kỳ hội nghị lần này, bàn về cuộc hội nghị báo giới Đông-dương, và việc lập hội liên hữu các nhà báo ở Bắc-kỳ.

MỘT ĐỀU « BÍ » KHÓ GIẢI QUYẾT

(Nghề dạy ở thôn quê)

Tỉnh Hà-tĩnh các trường Công liên hương, chỉ có hai lớp: Dự bị và Đồng ấu. Thầy dạy tất nhiên phải soạn bài dạy theo chương trình của hai lớp ấy. Quan Thanh tra hay quan Đốc học đến khám, thấy bài dạy đúng cách được « nốt » tốt, nhưng vì tình thế bắt buộc, còn phải bỏ lơ cái học lực rất so le của học trò, rất là khó tính:

Học trò trong một trường liên hương hai lớp, nghe dạy cái bài soạn đúng chương trình trên, nhiều trẻ học đã 2, 3, 4 năm rồi, ngồi nghe cái bài lặp đi lặp lại hoài phải sinh ngán; muốn đi học trường trên thì không sức đi được. Còn nhiều trẻ mới học vỡ lòng, ngồi nghe bài dạy ấy lại như vịt nghe sấm, không hiểu gì cả, chỉ một phần trẻ vừa sức học lớp Dự bị hưởng được lợi ích thôi.

Sức học của học trò so le mà bài dạy soạn một trật như thế, không thích hợp được, vì dạy theo chương trình cho vừa lòng các quan, thì mỗi năm không có học trò đi thi hay có đi mà hỏng, thì học trò và phụ huynh sanh ngá lòng.

Muốn cho thích hợp, mong chánh phủ lập tất cả trường liên hương ra trường Sơ đẳng, thì mới giải quyết được đều « bí » ấy. Đại đa số trẻ con ở thôn quê, có chương trình, có thầy dạy lớp Sơ đẳng, tức là nâng cao trình độ thường thức thôn quê lên một nấc.

Mong thay!

Giáo sư L. C. lại cáo

L. T. S. — Hiện việc học ở thôn quê Trung-kỳ, cảnh tình như ở Hà-tĩnh vậy cả. Đăng một bài trên nầy để nhà đương cuộc lưu ý.

HÀNG BIẾT NÓI

Của Viên-Dân

(Tiếp theo số 1062)

Bấy giờ không biết là bao giờ, cảnh ở thôn quê nghe đã yên lặng, tôi về đến cổng nhà trông vào trong thấy sáng đèn, tôi bè lách mở cánh cổng nhà tôi bằng phên nửa khép lại, thì con chó bông nhà tôi mà tôi đã đặt tên cho nó là con Lu-Lu, chạy ra cắn trở lên rồi im ngay, quấn quýt lấy tôi mừng rỡ, kêu ứ ử, chạy vào nhà lại chạy ra, như có ý báo tin cho vợ tôi biết rằng tôi đã về. Thì ra vợ tôi còn thức, đang ngồi một mình suy nghĩ gì, thằng con tôi ngủ ngày kho khò trên giường. Vợ tôi dáng vui vẻ thấy tôi về mà lại tâm bộ giận hỏi tôi:

— Đi đâu mà đêm tối bây giờ mới về? Tôi nghe người ta nói, cậu đi mộ sang Tân-thế-giới phải không?

Nguyên tôi đi mộ còn giấu ở nhà, nghe vợ tôi hỏi thế, tôi trả lời:

— Cái gì cũng nghe người ta nói, đi đâu rồi tôi sẽ nói cho mợ biết. Bà ta hôm nay có đến nhà ta chơi không?

— Có, trưa ngày bà có đến chơi với chàu, bà hỏi cậu đi đâu rồi, bà nói truyện họ bảo cậu đi mộ sang Tân-thế-giới, xem ý bằng không mãi, gần tối mới về.

Nghe thế tôi tiền quay ra đi luôn, tới nhà mẹ tôi ở với anh cả tôi, đến chỗ người nằm, bên giường tôi sẽ hỏi:

— Thưa mẹ, còn thức?

— Đứa nào đấy? Mẹ tôi hỏi.

— Thưa mẹ, con đây ạ. mẹ chưa ngủ?

— Con đã về đấy à, đi đâu mấy ngày rày mà mẹ nghe người ta nói chuyện đi mộ Tân thế giới?

— Thưa mẹ, xin mẹ tha lỗi cho con, con chưa thưa trước với mẹ là vì hôm con phải lên phủ, rồi nhân được nghe họ mộ đi Tân đảo, liện đường con đi, thành không kịp về nhà, xin mẹ cũng bỏ quá cho con. Nghĩ cái cảnh nhà nghèo mà con thì nghề nghiệp không biết, cày sâu cuốc bẫm không làm được, ở nhà tăng quẩn, đi tìm việc làm dâu không ra; bảo gỗ đầu một vài đứa trẻ kiếm cơm ăn, thì mẹ cũng thấy người dạy học riêng ngày nay, bị đói bị rét lôi thôi quá, huống con là người chẳng làm gì mà họ cũng tính nghĩ rồi. Vậy gặp có chuyến mộ, con xin phép mẹ con đi, may đi được công việc làm khá, chẳng hơn ở nhà chịu nghèo đói, mà còn phải nay lo tiền trả, mai lo tiền ăn đi bần tính nghĩ. Thật là cảnh bó buộc chịu khổ, vậy xin mẹ đừng nghĩ ngợi gì.

Mẹ tôi thở dài nói:

— Đi Tân-thế-giới xa xôi mà những 5 năm lâu quá con ạ! chẳng biết khi con về mẹ còn sống không?

Nghe câu mẹ tôi nói đó, tôi cảm động, cô gơn sinh dưỡng, cù lao cúc dục, nghĩ sự báo đáp tình con chưa chút mảy may, thì nghĩ thấy cái thời hạn 5 năm đi mộ sang Tân-thế-giới nó dài thật. Song tôi nghĩ lại cái hiển dưỡng mà ở nhà nghèo khó biết làm sao? Thần Lôn chẳng qua chỉ cung thêm mùi sầu mùi buồn vô ích, thì bất giác trong tâm trí tôi thấy nên nao, thần kinh như bão mạnh lên mắt thấy nhưng nhức là tự nhiên nước mắt chảy xuống hai bên mép mằn mặn. Mẹ tôi quay vào nằm, yên lặng, không nói gì, tôi cũng yên lặng ngồi bên, một lúc lâu, cái không khí sầu mịch lúc đó không thể nào tả được. Tôi, đoán chừng mẹ tôi rầu ngủ, tôi liền kéo cái chăn đắp lại cho mẹ tôi tử tế, khép cửa màn khẽ quay ra, thì mẹ tôi lại hỏi:

— Vậy hôm nào con đi?

— Thưa mẹ, con về hôm nay là sáng mai lại đi, để ra Haiphong, còn ngày đi thật thì chưa biết hôm nào xuống tàu. Vậy xin mẹ yên ngủ, con ra đây ạ, và mẹ đừng bận lòng nghĩ ngợi gì về con nữa.

(Còn nữa)

THƠ TÍN

Cùng ông Dân Sanh

Bài « một hiện tượng đáng lo » của ông chỉ trích những bài trong tờ báo nọ, ông nên gởi cho báo ấy

Ô. Trương thúc-Sinh dit Phong-Thạnh. Nha trang

Được mandat 5$00 ông trả tiền báo đến 15-5-38.

Ô. Nguyễn-công-Liên, An-tráng, Thăng-bình, Quảng-nam

Nhận được số bạc 2$00 của ông trả đến tiền báo từ 16-6-37 rồi.

Bà Lê-thị-Thơ, ở An-lâm, Duy-xuyên, Quảng-nam

Được bài của bà kêu về vụ lâm thịt trâu, đánh hương mục mà con bà bị ăn, v. v..., bà nên làm đơn kêu, nên miễn đăng.

T. D.

2 ông Tạo Thâu được tạm tha

Hai ông Tạo, Thâu, hội đồng thành phố Saigon, bị bắt giam tại khám lớn, vì nghi âm mưu phá rối cuộc trị an. Ngày 7 juin đã được tạm tha. Mỗi ông phải nộp cọc 50$

Kho chuyện.

Một đế quốc như Ý, đi xâm chiếm xứ người, mánh khóe không với vặt, ai cũng biết và cũng đoán biết được.

Vợ vài cô gái nước yếu bị xéo dưới lưỡi gươm hiếu sáng của Ý, nay Ý lại ra một giải thưởng cho một nhà văn sĩ ngoại quốc nào khen chính sách của họ nữa!

Giải thưởng ấy 50.000 đồng livres (độ 45 000 quan tiền Pháp). do một ấy hạn cại về việc ấy treo ra. Ngày 30 Juin tới đây là hết hạn nhận quyển. Ai muốn lãnh thưởng, cứ viết cho đủ tài liệu về chính sách xâm lược của Ý trong mọi phương diện thuộc về cách hoạt động rất tiến bộ của họ ở đời mới này.

Giải thưởng ấy không biết có nhà văn sĩ A nào trúng không?

Sáng 3 juin, độ 50 bận hàng ở chợ Mỹ tho (Nam kỳ), kéo nhau tới tỉnh quan chủ tỉnh xin can thiệp, sụt giá thuê chợ cho, vì gần đây thuế lên giá cao quá.

Báo « Mail » có thuật, tại Hoa kỳ người ta có chế cái máy biết nói, mà nói chỉ một tiếng « cám ơn ». Ai bỏ xu vào đó, tây ta nhiều mà nó mét-xi theo nhiều ít, nếu bỏ nhiều tiền nó mét-xi lia lịa.

Ngẫm cái máy ấy, nếu đem bán qua ta, chắc không ai tội gì mà mua, vì ai thích « mét-xi » nó mua thứ máy sống, không chán gì hơn.

Báo «Sông-hương» tái bản

Vì ông Phan-Khôi bấy lâu đau, nên không thể cho báo SÔNG HƯƠNG xuất bản được. Nay ông Phan-Khôi đã giao lại cho Ô. Nguyễn-cửu-Thanh chủ trương. Báo SÔNG-HƯƠNG lại sẽ ra lại ngày 19 Juin 1937. Báo sẽ tổ chức theo một thể tài mới. Mong các bạn xa gần lưu ý.

SÔNG-HƯƠNG kính cáo

Tòa soạn ở: 68 Jules Ferry HUẾ

Buôn bán

Chỉ nên buôn các thứ hàng đã có tiếng nhiều và chắc chắn bán chạy.

NHƯ:

DẦU KHUYNH - DIỆP

KẸO KHUYNH - DIỆP

DẦU BA-CÔ

KÍ-NINH NHÀ - NƯỚC

KEM VÀ PHẤN TOKALON

THUỐC ĐÁNH RĂNG ROSEMAIL

CÁC THỨ THUỐC HIỆU NHÀNH-MAI V.V...

Mua buôn, làm đại-lý, hỏi tại:

HIỆU VIỄN - ĐỆ

Ở Bến-Ngự HUẾ

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ

Bọn trộm bị án

T. D. số 1 052 ra ngày 1er Mai có đăng chuyện bọn trộm hơi thuyền đến lấy đồ ở đồn ông Chánh sở Vạn-Hiệp, đầu lưỡi giáng sông Hương, trong đêm 26-27 Avril, sau nhờ các vạn trưởng vệ linh tìm bắt được một tên trộm lẩn núp dưới vỏ rong và bèo.

Khi giải tên bọn đến nhà Bang-tá, thì nó khai tên là Trần-văn-Chay, và chịu nhận một mình nó ăn trộm, chứ không hề khai bọn đồng lõa.

Sau giải vào Thừa-phủ, tra xét, nó mới khai thật tên là Ng. Chay, và đồng lõa là: Đặng-Giác ở làng Thạch-cần (tên này đã cùng ăn trộm 3 lần rồi), Phan-Nhâm ở làng Vọng-trì, tên ca trù mua những đồ trộm là Phạm-Nguyên.

Phiên tòa phủ Thừa-thiên ngày 3 Juin đã xét xử, tuyên án Đặng-Giác 15 năm khổ sai, Ng. Chay 10 năm khổ sai, Phan-Nhâm tăng phạm 3 năm tù, Phạm-Nguyên 1 năm tù, và bắt 4 tên này phải bồi thường số bạc 70$00 của tang vật bị mất cho tài chủ.

P. V.

THANH-HÓA

Phó tổng lộng quyền

Phó tổng Trịnh-đình-Tuyết, tổng Kế-thôn, tổng Ba-lọc, huyện Yên-định, đã bách đến làng ấy nhiều đều:

1) Buôn ngựa thì bắt đóng phu phải cắt cỏ. Tên Lâu, tên Thông vì không cắt cỏ ngựa mà bị y đánh chửi rất khổ sở.

Trừ lợi dịch cho tên Quán, tên Vi, tên Hiện để hầu họ và làm việc nhà, việc đồng cho y.

2) Mất mùa, nông gia tăng đái, nhà nước cho vay tiền để mua lúa giống, chả biết đồng dân vay được mấy, mà phó tổng đó hợp sản mấy ruộng, mà nhận lĩnh đến 30$.

3) Nguyên làng nhỏ chỉ có hơn 70 suất đinh, đã có hai người đại hào rồi, công việc quan đều được yên ổn cả. Không biết vì cớ gì, không có giấy quan sức, mà y bắm Huyện truyền bắt dân bầu thêm một người đại hào nữa, mà kỳ thuận bầu cho con y là Trịnh-đình-Luyện. Đông dân không thuận, y đưa bách hào lý cùng hương chức đều phải kỳ thuận, chỉ có Hương mục Trịnh-đình-Nga một mực không thuận, y sai đóng phu trói đánh rồi cũng phải kỳ thuận.

Việc nầy nghe đã đã có đơn kêu, mong quan trên xét.

D. L.

QUẢNG-BÌNH

Lời than phiền của người mua bán

Thuế chợ Cộc (Cồ hiền) năm 1937, làng sở tại không được thân như trước. Quan trên sức đấu giá, thì có Ngọc ở Đồng hới đấu được rồi bán lại cho kẻ khác thâu. Chàng bắt thuế hàng tiền và người mua bán giữa chợ đã phàn, đến kẻ mua gánh bán bưng đọc đường xa chợ 1 cây số cũng phải người ra đón thâu, nhiều khi cảnh ra cãi cọ, nhân dân lầm đều than phiền.

Mới rồi cô Ngọc có đơn kiện ở phủ rằng những làng Long đại, Đồng tư, Xuân đục và Cồ hiền bán hấp không nộp thuế.

Ngày 24-5-37 có trát phủ số 734, sức lý trưởng các làng, ngày 17 tháng 3 đến để hầu hiến. Các lý trưởng đến hầu, thì quan dạy: « về khoảng các làng bán hấp không nộp thuế, chả thâu có đợi kiện tại Đồng hới Quan Sở sức tên hỏi xét. Vậy các anh phải về hiểu cho dân biết rằng: Hễ bán hấp trong xứ, bất kỳ xa gần chợ, mà gặp người lấy thuế đón thâu thì phải ra tiền cho họ; miễn là ra thuế cho vừa phải thôi.

Các lý trưởng bẩm: « Dân bán hấp xa chợ 1 cây số và xa hơn nữa mà quan buộc phải ra thuế, thì ít nữa phải có điều lý do quan minh yết, hoặc xin quan sức cho dân biết, thì hương lý truyền lại họ mới biết tốt ».

Rất cuộc, quan bảo các lý trưởng phải làm tờ trình lời quan hiểu trên.

Hồng-Thôn

QUẢNG-TRỊ

Hương kiểm chuyên quyền

Làng Kim-long phủ Hải-lăng, tỉnh Quảng trị. Dương-phẩm, từ ngày lấm hương kiểm đến nay, ý thế quyền bào, làm nhiều điều ngang trái: Trong làng chỉ định 10 người, mỗi người cấp 2 sào ruộng chốt đồng, cộng 3 mẫu mà chỉ để 2 người, còn 8 phần ruộng kia, y bỏ tái, ruộng tuốt, định thêm 6 sào, y chiếm cạnh đã 2 năm, hiện đến xin quan tiện chỉ cứu xét, mà không sao cho sao cả. Ngày 22 tháng 2 ta, làng nhóm làm phân cấp, mà y giả say rượu, xỉ mạ mấy người đến để có đơn kiện tại quan phủ Hải-lăng, quan đã đòi làng và những người can thiệp vào các khoản ấy công khai bằng có rõ ràng, vậy mà đã hơn 2 tháng nay, chưa thấy quan xét xử sao cả, tại không rõ vì sao?

2 người đến ký tên và đóng điểm tay

QUẢNG-NAM

Cọp bắt người

Tối hôm 22 tháng 4 ta (8-5), hồi 6 giờ, tại làng Dương-yên, tổng Tiên-giang, huyện Tiên-phước, có tên Sẩy 16 cầm súng M. ở trong nhà vừa ra vườn cột trâu, bị con cọp tìm nhảm, y la được vài tiếng, người ta chạy tới, cọp thả ra thì tên ấy đã hết thở!

Sâm tỉnh

QUẢNG-NGÃI

Còn trạm Nghĩa-mỹ?

Tại Quảng-ngãi gần đây, trạm Nghĩa-bình dời lập ở gần Phước-thuận, trạm Nghĩa-lộc đã tu bổ lại tử tế, duy còn trạm Nghĩa-mỹ thuộc làng Vạn-mỹ (Tư-nghĩa) thì ngói hư, gạch tróc, đất nát, họ phải lấy rơ cho tạm, để nằng, hễ gặp cơn mưa, nhứt là mùa đông, thì không còn chỗ nấp!

Rất mong nhà đương cuộc tu bổ trạm ấy lại.

D. A.

Rừng với rẫy khác nhau thế nào?

Rừng là một nơi cây cối điểm đó, để giữ nước mạch cho các ngòi sông nước chảy cối chợ thành làm của. Nhà nước ra lịnh cấm đốt rừng, thiệt là một việc ích lợi chung.

Còn rẫy là một cái gò đất nổi cao, hay là ở xung quanh ở đồi núi, nhưng trụi trọc không có cây cối gì, trên mặt đất thường khô khan, nên người ta mới trồng những giống ưa khô, như tranh để lợp nhà, hay là gieo các giống đậu như đậu muồn, đậu gạo, một năm đến kỳ tháng 3, tháng 4, phải dọn đốt cỏ rác một lần, và nhờ lần đốt ấy cạch cỏ mà tro đất tầm nhuận cũng như bón phân, hoa mầu mới tốt, mà những ruộng rẫy ở dưới chưa rẫy cũng có thể nhờ phân tro ấy mà tốt được.

Từ có lịnh cấm đốt rừng đến nay, trong hương thôn nhiều nơi xin phép đốt tranh, nhưng không nói rõ chỗ rừng và rẫy khác nhau, nên không được phép. Những rẫy không được đốt đó, cỏ rác lớn hết, gieo trồng thứ gì cũng bị cỏ ăn, sít thiệt hại cho nhân dân làm rẫy.

Vậy xin quan trên minh xét, mà cho phép đốt rẫy (Rẫy không phải là rừng), nhưng buộc trước khi đốt rẫy phải dọn xung quanh cho sạch cỏ rác rồi trình lồng lý sở tại đến khám, có đốt, nếu sơ ý mà để cháy lan đến rừng núi, thì người chủ có rẫy ấy phải bị phạt.

Như thế thì đốt rẫy kia giúp cho nhân dân một số tranh mà lợp nhà, có đậu mà ăn.

Mong thay!

Dân ở thượng-bạn Sơn-tịnh

(Xem qua trang 3 cột 5)

Số đặc-biệt của báo

"TIẾNG-DÂN"

TIẾNG-DÂN ra đời ngày 10 Août 1927 đến 10 Août 1937 là đúng 10 năm.

Đến ngày đệ-thập chu-niên sắp tới, TIẾNG-DÂN sẽ ra một số đặc-biệt nhiều trương hơn và in xấp số ngày thường, để làm kỷ-niệm, trong có nhiều bài vui và hứng thú.

Các bạn đọc có bài gì muốn đăng, như chuyện ngắn, chuyện vui, hoặc bài khảo-cứu, điều-tra..., bản-báo sẵn lòng hoan nghênh

AI THÍCH ĐẶT CÂU ĐỐI?

Đồng thời TIẾNG-DÂN có cuộc trung-cầu câu đối «Thập-chu-niên tự thọ» Trong câu một bên có chữ «TIẾNG», một bên có chữ «DÂN», đặt vào chỗ nào cũng được, không cần ở đầu câu—xin gởi tới trước ngày 21 JUILLET 1937.

Nhân tiện, chép lại câu đối lúc TIẾNG-DÂN mới ra đời:

« *TIẾNG như sấm dậy vang, mười mươi năm gió Mỹ mưa Âu, mấy cuộc bể dâu, ngàn sóng nhấp trên bờ cối cả.*

« *DÂN là con trẻ cả, riêng một mống mầm Hồng chồi Lạc, nghìn trùng non nước, khi thiêng xin hộ giống nòi chung* ».

CÁC NHÀ CÔNG THƯƠNG KỸ NGHỆ

Ai muốn đăng quảng-cáo vào số đặc-biệt nầy, xin gởi thư thương-lượng từ ngày nay.

CÁC NHÀ ĐẠI - LÝ

Ngài nào muốn lấy bao nhiêu số đặc-biệt nầy, xin cho biết trước ngày 31 Juillet 1937.

TIENG-DAN

Được hoan nghênh hơn hết các thứ MỦ

Chỉ có mũ marque (Tricolore-Eléphant) của hiệu:

Tân - Hưng

8 bis, phố Hàng Gai — HANOI

Đã được các ngài (Trung-Nam-Bắc) để ý hoan nghênh hơn vì đẹp và tốt.

Muốn nghe tin tức trong hoàn-cầu được lanh chóng và rõ ràng,

Muốn thưởng thức âm-nhạc của các dân-tộc trên thế-giới,

Muốn nghe những điệu hát cải-lương Nam-kỳ, ca Huế và hát Bắc mà không tốn tiền mua dĩa hát

chỉ nên dùng một cái máy vô - tuyến - điện

PHILIPS hay PILOT

bán tại SOCOA HUẾ

BA THỨ THUỐC MỚI

THUỐC ĐAU BỤNG KINH NIÊN — HIỆU CHỬ THỌ

Trị những chứng đau bụng, ợa chua, sình bụng, no hơi, rặng bụng, ăn không tiêu, và những chứng đau bụng bởi chất vị toan ứ nhiều quá mà sinh ra. Một hộp 0$20.

THUỐC ĐỆN TRẺ CON — HIỆU CHỬ THỌ

Trị chứng đện trẻ con bằng cách thoa thuốc nầy vào miệng. Chai lớn 0$20 chai nhỏ 0$12.

THUỐC GHẺ — HIỆU CHỬ THỌ

Trị các thứ ghẻ lở ngoài da, như ghẻ cái, ghẻ phỏng, gì ở nước, ghẻ bờm, trẻ con lở nơi gò má, bị đẹp gai, mảnh sành vỡ, hoặc đốc tay mà lở, và tất cả các thứ ghẻ lở do vi trùng ở ngoài hàm vào da, hoặc trong mình có độc mà sinh ra. Hộp lớn 0$20 hộp nhỏ 0$12.

Nhà Thuốc VĨNH - THỌ TOURANE

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

Sức Khoẻ Của Trẻ Con
Nhiều Chất Bổ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học Lyées ở Khắp Đông-Dương

Tin làng báo

Ông Ngụy-văn-Xuân ở Mỹ-tho, ngày 1er juin vừa rồi đã cho ra số đầu tờ tạp chí « NAY ». Báo ra mỗi tháng 2 kỳ, tòa soạn ở villa số 555, Avenue d'Arliès — Mỹ-tho.

Giá báo mỗi năm 4$50, sáu tháng 2$30, mỗi số 0$20.

Bản báo có lời chào mừng bạn đồng nghiệp mới và giới thiệu cùng độc giả. T. D.

INJECTION PEYRARD

Thuốc thọc hiệu nầy chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm lạ lùng. Chữa bệnh BẠCH-TRỌC, BẠCH-ĐỚI, BẠCH-TRẺ, BẠCH-TRẺ, BẠCH-TRẺ

Lần thứ nhứt

Y-HỌC ĐÔNG-DƯƠNG

Làm chấn động nước Pháp đây là bức thơ ở Marseille gởi máy bay về khen thuốc Sưu-Độc-Bá-Ứng-Hoàn hiệu Ông-Tiên nên người mắc bệnh phong-tình, chẳng luận nặng nhẹ mà chưa dùng đến thuốc này, chúng tôi dám quả quyết rằng chưa chấm dứt tuyệt nọc.

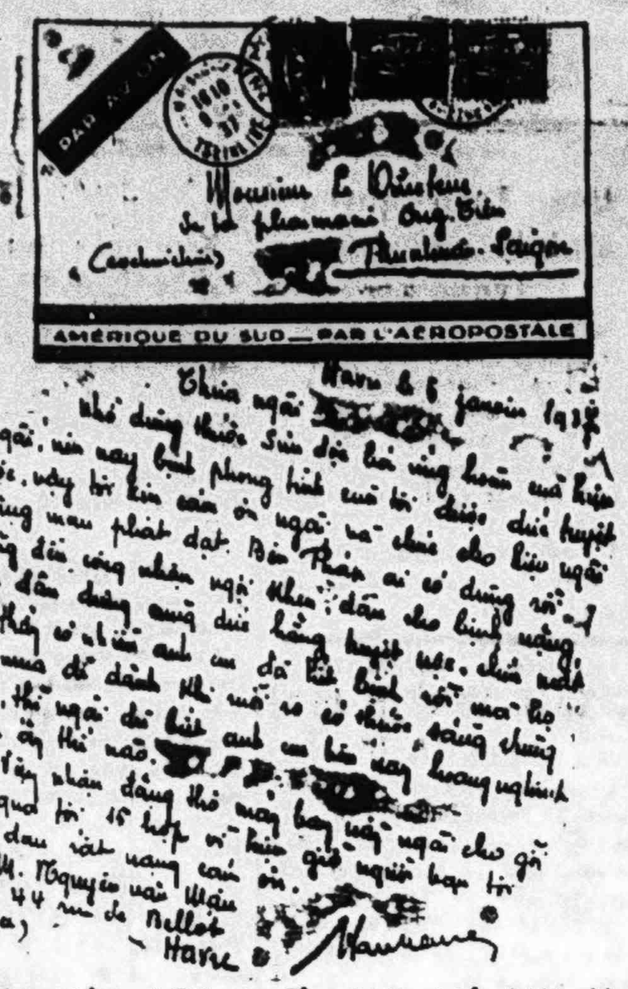

Có bán khắp nơi Chi-cuộc, Tổng-đại-lý và tiểu-đại-lý nhà thuốc Ông-Tiên.

CHI-CUỘC

VINH — *59, phố Le-ga*
QUẢNG-NGÃI — *Rue de Cửa-Tây*
TOURANE — *Rue de Verdun*
QUI-NHƠN — *Rue Gia long*

TỔNG-ĐẠI-LÝ

NHA-TRANG — *Vương-gia-Bật*
PHAN-RÍ — *Ích-Công Thương-Cuộc*
PHAN-THIẾT — *Nguyễn-văn-Phải*
PHAN-RANG — *Tô-Sơn*

TIỂU-ĐẠI-LÝ

Phiếu, Nguyễn cửu Bá ; *Đại-lãnh*, Bùi Tuệ ; *Balại*, Lê văn Cam ; *Phanri*, Phan trung Chánh ; *Sôngloungsong*, Lê v. Duy dit Mỹ thành ; *Phanrang*, Đỗ Quang ; *Tam-quan*, Lý cửu Dương ; *Phanri*, Bùng Cẩ ; *Tuy-hòa*, Hiệu sanh Đường ; *Thanh hóa*, Gi long dược phòng ; *Cảnd*, Nguyễn v. Hoàng, *Phú-phong*, Huỳnh Vi dit Duy ; *Phanri*, Hiệp Bửu, Hồng Ngọc, Dương qui Hồng ; *Phanthiết*, Lê nam Hưng, Huỳnh Ngọc ; *Tuy-an*, Hiệp Thành dit Nghĩa Lợi ; *Tam-quan*, Trịnh hữu Khôi ; *Quảng-bình*, Khổi Quang, Lưu Châu dit Đội Châu ; *Tuy-hòa*, Phạm xuân Lạc ; *La-hai-gara*, Phạm hữu Lê ; *Phanthiết* Minh Nguyệt ; *Nhatrang*, Mỹ lý ; *Tuy lộc*, Mỹ lợi ; *Binh-định*, Nguyễn Liêng ; *Tam-kỳ*, Nguyễn Tuấn dit Lâm ; *Đông-hới*, Nguyễn huy Nhuận ; *Phanri-port*, Nguyễn Liêm ; *Bồng-sơn*, Nam Trình ; *Nha-hóa*, Nguyễn Trân ; *Phanthiết*, Trần thầy Nhâm ; *Đông-phú*, Nguyễn Hoa ; *Trà-cân*, Nguyễn Tuyên ; *Songlongsong*, Trần lương Sách ; *Cao-lai*, Võ hữu Sang ; *Hải-ninh*, Nguyễn v. Thành ; *Song cầu*, Nguyễn hữu Tín ; *Tamquan*, Huỳnh v. Trên ; *Tuy-hòa*, Võ thị Trang ; *Binh-định*, Trần q. Tá ; *Quảng-ngãi*, Trần Đánh ; *Tuy-hòa*, Dương thiệu Trinh ; *Quảng-trị*, Thông Hoạt ; *Phanri*, Tạng v. Thanh ; Dương tân Thành ; *Ba-gia*, Tân Hưng ; *Quảng-trị*, Lê thị Tiếp ; *An-khê*, Bùi thế Viên ; *Phanri*, Võ Vân ; *Tourane*, Nguyễn hữu Vinh.

Bệnh Quỷ Thuốc Tiên

Xin các bạn mắc bệnh Lậu, hay Tim-La mà các bạn đã uống đủ các thứ thuốc trong Nam ngoài Bắc mà bệnh vẫn không khỏi và rất hết nọc thì xin uống ngay thuốc HOÀNG-VĂN-ẤP, 47, Ninh Xá, BẮC-NINH (Tonkin) thì bệnh nặng, hay nhẹp cết nặng thế nào cũng phải mau khỏi và rất hết nọc độc, người không mệt, không hại sinh dục. Thuốc Lậu 1$60, Tim-La 2$00, khi mua gởi ít tiền trước, sẽ lĩnh hóa giao ngân. Chớ bắn hiệu không bắt chước như mọi người nói như thần, như thánh, vẽ hình vẽ ảnh, người có bệnh tin uống tiền mất bệnh còn. chớ thuốc của bản hiệu bổ dùng thì thế nào cũng mau khỏi và rất hết mọi nọc độc, hễ có bệnh xin cứ tin dùng qua khắc rõ thuốc bản hiệu như thế nào.

Có bán LÊ HAN HƯNG Phan-thiết QUANG LỢI Chợ-Gềm Phú-Mỹ

Đĩa hát VICTOR

Phụng-Hào 1937

Miles Phụng-Hà, Tư-Sọng. M.M. Năm-Châu, Tư-Út có nhiều bản mới đặc sắc. Đĩa hát bộ Saigon TÂN-THÀNH BAN danh tiếng nhất ở Nam-kỳ. Hướng-đạo, hát Cao-Miên, đờn ngũ âm.

Đại-lý đĩa VICTOR, máy hát DOUGLUS và máy VICTROLA

RCA

LÊ-VĂN-TÀI

82 -:- rue G. Guynemer -:- 82
SAIGON

Trời nóng giết người

Các nhà có con nít nên để ý

Lúc này khi trời độc địa nóng nực, các con người mà nhiều lắm trẻ con là vì bởi sanh ra ho cảm, ho lưng, ho đờm, ho đất, trái trót, trái rụ, trái giếng, v. v. làm cho nóng nảy trong mình như lửa đốt, hay là cơn nóng cơn lạnh, miệng trở khô khan khát nước, nhức đầu, tức chí rỉ tiệc, nếu không sớm trị để lâu nhập vào Tâm, Can, Tỳ Phế làm cho nóng mê mao cốt, nói sàm, bỗng sẽ nguy hiểm cho tánh mạng vô cùng, hãy dùng thuốc THỔI NHIỆT TÁN hiệu ÔNG-TIÊN trong 5 phút hết liền. Chẳng như vậy. Mỗi gói: 0$10

Người kén xỏ cách nào ?

Dùng thuốc tiêu xỏ hiệu ÔNG TIÊN cũng đặng vì không đắng không bổi không phát tỉ, không đau bụng, khỏi cần kiêng cữ, lúc đang cử việc ăn uống như thường mà xỏ vô số đàm đặnh phần đó và sên tiết. Mỗi gói: 0$10

Thuốc ho bổ phổi

hiệu ÔNG-TIÊN

Trị ho gió, ho phong, ho nóng, ho cảm ho hàn, ho có đàm hoặc không đàm cho đến bà có thai mà ho, ho sản hậu, đều dùng thuốc này, qui Ngài cũng nên vui lòng khen tặng vô cùng. Mỗi gói 0$10. Có bán khắp nơi và hãy chỉ cuộc Saigon, 238, rue d'Espagne, Dakao, 186, Boulevard Albert 1er bán chạy nhứt.

Hơi người bị bệnh hen, nên thở cho dễ chịu!

Thật không gì khó chịu bằng sự khó thở ! Lúc đi, lúc chèo thang gác, hễ khó thở thì ho sù sụ ngay, khạc nhổ luôn, chả làm sao cho người được.

Biết bao nhiêu người có bệnh hen, bệnh ho ra đờm sẽ khỏi đau đớn khổ sở nếu chịu chuyên bằng thuốc «Sirop des Vosges Cazé». Thuốc ấy đã chữa khỏi rất nhiều người, có nhiều thơ cám ơn làm chứng.

Hơi người bị bệnh hen, bệnh ho ra đờm, trông người ta đi lại nhẹ nhàng mà không thở nổi được như vậy sao ?

Nên các người muốn được như mọi người, nếu muốn biết đã các sự vui sướng ở trên đời, nếu muốn sống thì nên theo lời khuyên của chúng tôi : uống thuốc ngọt Vosges Cazé.

Sự đau đớn sẽ chóng hết ngay, thở được nhẹ nhàng dễ chịu, vì thuốc ngọt Vosges Cazé không thể nào không chữa khỏi bệnh ho sổ mũi, bệnh hen tức bực, nghe như giờ thổi trong ngực và ho cả ngày.

Sirop-Vosges Cazé

Bán tại các hiệu bào chế, hay tại hiệu CAZÉ, Pharm. de 1re, Avenue de Châtillon, Paris

THUỐC LẬU Á-CHÂU

CÔNG HIỆU LẠ LÙNG !!

Thuốc này của vị Tân-y-Học mới phát minh ra rất là hiệu nghiệm, uống vào đến dái thì bệnh lui đến đấy, người nhẹ uống độ 3 ve, người nặng uống độ 6 ve là tiệt nọc lành mạnh. Chất thuốc rất lành, không hại sinh dục. Đàn bà có thai cũng dùng được. 1 — Thuốc trị chứng lậu lâu ngày chưa được tiệt nọc, đi tiểu như thường, lúc trắng, lúc vàng, hoặc đang đục như nước vo gạo, lúc vón như màng đậu, như rui gà v. v. giá một ve 1$00, nếu tả giá 5$00.

Bán tại :

Á-CHÂU DƯỢC-PHÒNG

N° 127 phố Hàng-Bông
(Cửa-quyền) *HANOI*

Các Ngài nên DÙNG

những RƯỢU HẢO-HẠNG

làm ở bên PHÁP

Rượu vang hảo-hạng *BORDEAUX* trắng và đỏ

Rượu vang tốt *BOURGOGNE* « Chauvenet »

Rượu bọt *MOUSSEUX* comte de *VILLIERS*

Rượu sâm-banh *CHAMPAGNES CHARLES HEIDSIECK* ou *LOUIS D'ARZELLES*

BÁN Ở HIỆU

POINSARD & VEYRET

HAIPHONG — HANOI

và các hàng tạp-hóa to.

Représentant pour l'Annam

Trần-Cương — Rue Verdun -:- TOURANE

NHÂN-TẠO-HUYẾT

BỔ-HUYẾT—SÁT-TRÙNG

Bổ-dương thân-thể — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khỏi huyết sung-túc — Công-dụng đặc-biệt là cắt được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, vì các chứng sốt, lỗ, ghẻ — Giá suy yếu rỉ ti ăn, mệnh mạo — Đàn bà có mang đang an-thai — Ở cữ đang chăng đã đa, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CỐ-TINH BỔ-THẬN

THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ Bính-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi sự phát : đau lưng, mất vui, mỏi bao, tai ù, đầu váng, cổ bạng rão, mắt khô — Đêm năm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm-bao mộng-mị nhiều điều.... Bệnh nặng nhẹ, đã đăng đến tinh nhẹ là được khỏi liền.

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

Hai thứ thuốc này nổi tiếng khắp Đông-Pháp, người chẳng hề thọ minh-tọ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi nghi đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau :

« . . . . Thuốc này lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào-chế Thái-« tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi thêm huyết, tăng sức « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globulet rouge du sang) tươi tốt, « trung mạnh, và cắt trừ được vi trùng lậu, giang-mai ».

Trích dịch đoạn nghị chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN

« . . . . Thuốc này không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu « rất quí như SÂM một ông v. v... trị chứng đau thận di-tinh ».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG

N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

BỘ BA !...

MUỐN: TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG :

1) DẦU XĂNG (ESSENCE)
2) DẦU NHỚT (HUILE)
3) MỠ (GRAISSE)

Có dùng mới biết ;

S — SHELLCOOL
H — SHELL A CYL
E — HUILE SHELL
L — GRAISSE SHELL
L — *biết chắc dùng mãi.*

Đâu đâu cũng sẵn có

SHELL

Mùa rét, nên đề phòng bệnh ho và nên gìn giữ cái phổi

BỔ PHẾ THÁNH DƯỢC ĐẠI-QUANG

Trẻ hết thảy các chứng bệnh ho, chẳng luận ho khan, ho ráo, ho có đờm, mới ho hay đã lâu, ho nặng hay nhẹ, uống thuốc này trong giây lát kiến hiệu, nhứt là phổi bị lạnh hay phổi ráo làm ho, đùng dằng hay lâm.

Chai to giá 0$80 — Chai nhỏ giá 0$40

ĐẠI-QUANG-DƯỢC-PHÒNG

29, PHỐ HÀNG NGANG HANOI — Giây nói 208

Có Đại-lý khắp các tỉnh, các phủ huyện, các chợ, khắp trong xứ Đông-dương — Tiểu-thuyết « Sơ đầu quái hiệp » đã ra số 5, xin nhớ tìm xem

Imprimerie TIẾNG-DÂN — HUẾ

Le Gérant : HUỲNH-THÚC-KHÁNG

https://tieulun.hopto.org